

postmottak@lmd.dep.no

NORSKOG
Lilleakerveien 31, oppg. B
Postboks 123 Lilleaker
N-0216 OSLO

Tel: +47 481 71 000
firmapost@norskog.no
www.norskog.no

NO 956 911 117 MVA

Vår dato: 24.09.2020

Vår ref: BEL/JBG

Deres ref:

Jakt og fiske som næringsvei – motorferdselloven setter begrensninger

Hvorfor er denne saken aktuell nå?

- Hovedregelen i Norge er at motorferdsel i utmark er ulovlig, men at noe nødvendig transport kan tillates. Utfordringen er at reglene for kjøring på barmark tolkes strengt, slik at det i praksis oppleves som et totalforbud. Dette hindrer utnyttelse av utmarka til arealbasert reiseliv.
- Ny forvaltningspraksis viser at regelverket strammes inn, hvor det er flere tilfeller av at kommunenes dispensasjonsvedtak etter motorferdselloven oppheves. Dette fører til liten grad av forutsigbarhet for grunneier som ønsker å drive en næringsvirksomhet.

Hva NORSKOG ønsker:

- Primært ønsker NORSKOG at jakt og fiske må regnes som en næring på lik linje med jordbruk og skogbruk.
- Dersom det ikke er mulighet for at jakt og fiske regnes som næring, trengs det endringer i regelverket som ikke er til hinder for aktiviteter med åpenbare nytteformål. Hjemlene må presiseres. «Særlige behov» og «unntakstilfelle» etter tillatelse ved søknad legger opp til at det normalt ikke er mulig å ferdes med motorkjøretøy i utmark.
- Motorferdsel i utmark burde godtas når kjøringen har samfunnsnytte, gjennom en søknad.
- Hensynet til naturmiljø, herunder det biologiske mangfoldet og trivsel, må opprettholdes. NORSKOG er ikke for fritids- og lekekjøring.
- Forsøksordning for å prøve ut nye måter å praktisere motorferdselloven på.
- Regelverket burde hensynta de som ønsker å drive næring i en mindre skala. Det burde også legges opp til en forutsigbarhet, slik at tillatelser gis for en lengre periode.

Videre i dette brevet vil vi omtale motorferdsel.

Bakgrunn

NORSKOG er opptatt av at det kan skapes verdier og arbeidsplasser på bygdene basert på de naturressursene som er der. Arealbasert reiseliv i form av utleie av jakt, fiske, hytter mv er et godt svar på utfordringen med å skape grunnlag for levedyktige bygder og fremme livskvalitet og næringsutøvelse i distriktene. I utmarka er det svært viktig å ivareta naturmangfoldet, gi ulike viltarter gode levevilkår og gi grunnlag for at allmennheten kan få gode naturopplevelser. Derfor mener NORSKOG at det er viktig å ha en god og hensiktsmessig regulering av byggevirksomhet og motorferdsel i utmarka. Men i dag virker både plan- og bygningsloven og motorferdselloven som rene vernelover i utmark nesten helt uten åpninger for å utvikle moderne reiselivsopplevelser gjennom jakt og fiske.

NINA har på oppdrag fra Innovasjon Norge laget en rapport om muligheter og utfordringer ved å ha jakt som næringsvei (Andersen, O. & Aas, Ø. 2020. Jakt som næringsvei. Muligheter og utfordringer. NINA Rapport 1842. Norsk institutt for naturforskning). Rapporten er et ledd i oppfølgingen av Landbruks- og matdepartementets handlingsplan for næringsutvikling basert på høstbare viltressurser. Rapporten beskriver hva som skal til for å lykkes med jakt og jaktopplevelser i Norge som satsing. NORSKOG vil peke på at det er svært nyttig med en slik gjennomgang av potensialer, men dette må følges opp med en gjennomgang av lover, forskrifter og praktisering av disse for å se om ambisjonene harmonerer med regelverket.

Ny forvaltningspraksis setter en bom for næringsutvikling

Ny forvaltningspraksis viser oppheving av kommunale vedtak om dispensasjon til motorisert ferdsel. Dette fører til liten grad av forutsigbarhet for grunneier som ønsker å drive en næringsvirksomhet. Bakgrunnen for opphevelsen er at gitte dispensasjoner vurderes å ikke være innenfor rammene etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977 nr. 82 (motorferdselloven) § 6 eller § 6 etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vann av 15. mai 1988 nr. 356 (motorferdsselforskriften).

Konkrete forslag til endringer i lov og forskrift med tilhørende bestemmelser

Motorferdsellovens § 4 annet ledd bokstav c gir unntak for motorferdselsforbud for «*nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring. Jakt, fangst, fiske og bærsanking regnes ikke som næring i denne forbindelse*». Primært ønsker NORSKOG å knytte unntaket fra motorferdsel til et utvidet landbruksbegrep som inkluderer naturbasert reiseliv, jaktturisme, fisketurisme, m.m.

I veilederen «Garden som ressurs, H-2401» står det spesifisert hva som er å regne som næring i landbruket; jordbruk, skogbruk, reindrift, yrkesfiske eller lignende. Praksis i kommunene er at utmarksnæring heller ikke her inngår i dette begrepet. Dette må endres.

I henhold til § 3 i motorferdselloven er motorferdsel i utmark og vassdrag ikke tillatt med mindre annet følger av denne lov eller vedtak med hjemmel i loven. Det finnes allikevel to åpninger for motorferdsel. Enten må unntak være direkte beskrevet i loven eller i motorferdsselforskriften.

I første instans har man mulighet til å søke om tillatelse etter søknad. Motorferdselslovens § 6 åpner opp for tillatelser til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven. Dette gjelder imidlertid kun når **særlige behov** foreligger og at saken er et **unntakstilfelle** etter motorferdsselforskriftens § 6. I henhold til rundskriv T-1/96 om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977 nr. 82 (rundskrivet) oppstilles det imidlertid noen unntak. Hvis det dreier seg om et klart dokumentert tilfelle av næring som gir seg utslag på årsinntekten, kan det gis tillatelse dersom motorisert transport er nødvendig. Om det skal gis tillatelse i slike tilfeller beror på en vurdering ut fra kriteriene i motorferdsselforskriftens § 6. Utfordringen er at disse tolkes strengt. NORSKOG er ikke for unødvendige reiser, og er enige i at det må foreligge en grunn og at det er søknadspliktig for å kunne ferdes med motorkjøretøy i utmark. Men mener det burde være mulighet for reiser utover unntakstilfeller.

Det bes om endring på flere nivåer:

- Det må vurderes om nødvendig kjøring for utførelse av vedlikehold av infrastruktur må kunne være direkte tillatt etter motorferdselsforskriften. Det bør gis mulighet til å kjøre inn materialer til vedlikehold.
- Det bør være en klar hjemmel for å gi tillatelse til nødvendig kjøring for utkjøring av proviant mv. Ifølge rundskrivet kan transport av ordinært utstyr, bagasje, proviant o.l normalt ikke gis tillatelse til der avstanden til hytta er kortere enn 2,5 km. NORSKOG mener man bør gjøre en konkret vurdering i slike forhold, og ikke knytte regelverket opp til en ren kilometersgrense..
- Kjøre folk inn til hytter. I henhold til rundskrivet kan det normalt ikke gis tillatelse til persontransport etter motorferdselsforskriftens § 6. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 begrenses til et enkelttilfelle. Tillatelse burde gis utover unntakstilfeller, dersom det påvises at det er nødvendig for næringen, som ikke knytter seg til turkjøring.

I andre instans har man mulighetene som kommunen har til å tillate motorferdsel gjennom forskrift. Det fremkommer av motorferdselsforskriftens § 5 a første ledd at kommunen kan gi tillatelse til bruk av motorkjøretøy til transport av materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring ved innsendelse av søknad. Som utmarksnæring regnes blant annet drift av utleiehytter, turist- og reiselivsnæring mm. Etter paragrafens annet ledd kan første gangs tillatelse gis for inntil to år. Dette mener flere blir lite forutsigbart for de som først ønsker å investere i en næring. Den burde i hvert fall gjelde for 10 år av gangen. Videre i leddets annet punktum følger det at *«dersom den næringsdrivende etter utløpet av prøveperioden kan dokumentere en samlet omsetning som gjør at virksomheten som tillatelsen gjelder er momspliktig, kan tillatelsen forlenges med fire år av gangen»*. Forskriftens ordlyd hensyntar ikke de som driver med næring i en mindre skala, noe den med fordel burde legge opp til. Moms burde ikke være avgjørende når det er næring det refereres til.

I følge § 5 a tredje ledd gis *«Tillatelse etter første ledd kan på barmark kun gis for transport langs traktorvei, likevel slik at det i Finnmark også kan gis slik tillatelse langs godt etablerte barmarkstraseer»*. Det tredje leddet burde fjernes helt da det legger for stor begrensingen på ønsket aktivitet.

Konklusjon

Motoriserte fremkomstmidler i utmark og vassdrag kan i mange tilfeller tjene åpenbare nytteformål i dagens samfunn. I den forbindelse vil det være hensiktsmessig at jakt, fangst, fiske og bærsanking regnes som næring etter § 4 (2) c. Alternativt burde regelverket omkring tillatelse etter søknad eller forskrift liberaliseres i en viss grad. Målet er å legge opp til en bruk som ikke medfører noen skade eller ulempe for miljøbelastningen, samtidig som livskvalitet og næringsutøvelse fremmes i distriktene.

Referanser:

[Garden som ressurs finner du her -](https://www.regjeringen.no/contentassets/fe55b11f67d84bc08672c87788a2df69/h-2401_garden-som-ressurs.pdf)

https://www.regjeringen.no/contentassets/fe55b11f67d84bc08672c87788a2df69/h-2401_garden-som-ressurs.pdf

Handlingsplan for næringsutvikling basert på høstbare viltressurser -

<https://www.regjeringen.no/contentassets/48f7af60526343398dfe7769523cae0e/handlingsplan-om-hostbare-viltressurser.pdf>

NINA-rapport, jakt som næringsvei - [https://brage.nina.no/nina-](https://brage.nina.no/nina-xmloi/bitstream/handle/11250/2658106/1842.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[xmloi/bitstream/handle/11250/2658106/1842.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://brage.nina.no/nina-xmloi/bitstream/handle/11250/2658106/1842.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Rundskriv T-1/96 Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977 nr. 82 -

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/rus/1996/0004/ddd/pdfv/276025-t-1-96.pdf>

Med vennlig hilsen
NORSKOG

Benthe E. Løvenskiold

Benthe E. Løvenskiold
Næringspolitisk sjef

Julie Bjøre Glesne

Julie Bjøre Glesne
Næringspolitisk rådgiver